

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija („Ministarstvo“)
Nemanjina 22-26
11000 Beograd

U Beogradu, 23. jula 2015. godine

Predmet: Komentari Vip mobile-a na nacrt Pravilnika o minimalnim uslovima za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio – frekvencija po sprovedenom postupku javnog nadmetanja u radio – frekvenčijskom opsegu 791-821/832-862 MHz

Poštovani,

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija je objavilo javne konsultacije o nacrtu Pravilnika o minimalnim uslovima za izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio – frekvencija po sprovedenom postupku javnog nadmetanja u radio – frekvenčijskom opsegu 791-821/832-862 MHz (u daljem tekstu „Pravilnik“).

Pre svega želimo da pozdravimo i istaknemo značaj objavljanja Pravilnika kao i izdavanja pojedinačnih dozvola za korišćenje predmetnog frekvenčijskog opsega. Digitalna dividenda je prepoznata kao resurs koji treba da obezbedi dalji razvoj usluga mobilne telefonije pre svega širokopojasnog pristupa internetu i svih pratećih usluga i da bude generator opšteg ekonomskog rasta. Usluge zasnovane na novim tehnologijama i brzom internetu predstavljaju budućnost i njihovu dostupnost treba omogućiti što širem krugu korisnika.

Kako bi se do tog cilja došlo na najcelishodniji način, ovim putem vam dostavljamo mišljenje kompanije Vip mobile na predmetni Pravilnik, i to u predviđenom roku.

Takođe želimo da istaknemo da Vip mobile posebno podržava raspodelu predmetnih frekvencija s obzirom da na taj način može doći do delimičnog postepenog poboljšanja položaja u kome se Vip mobile nalazi od početka poslovanja na tržištu Republike Srbije a usled činjenice da raspolaže sa manje frekvencija na nižem opsegu od 900 MHz. Naime, dosadašnji razvoj mobilnog širokopojasnog interneta je jasno prepoznao prednost nižih frekvencija i to pre svega u investicijama prilikom izgradnje mreže u nižim opsezima u odnosu na to ako se mreža radi za frekvencije na višim frekvenčijskim opsezima.

Naše komentare dajemo dalje u tekstu i to za sledeće članove Pravilnika:

Član 4.

Ovim članom je predviđeno da se pojedinačna dozvola izdaje na period od 10 godina, a nakon isteka perioda na koji je izdata pojedinačna dozvola ista će se produžiti u skladu sa članom 92. stav 2. Zakona.

Smatramo da je inicijalni rok od 10 godina, predviđen Zakonom, suviše kratak za siguran povrat

značajnih investicija koje obavezno prate ovakve projekte, pošto se ovde ne radi samo o investiciji u spektor već i o investiciji u razvoj mreže i ispunjenje postavljenih uslova u vezi pokrivenosti.

Dalje, član 92. stav 2. zakona predviđa da se pojedinačna dozvola može produžiti pod uslovima koji važe za izdavanje nove pojedinačne dozvole, stim što se prilikom produženja pojedinačne dozvole ne plaća jednokratna naknada koja se plaća prilikom prvog izdavanja pojedinačne dozvole i na period koji ne može biti duži od perioda na koji se može izdavati nova pojedinačna dozvola.

Na osnovu navedenog proizlazi da se pojedinačna dozvola može produžiti maksimalno na period od dodatnih 10 godina. Predlažemo da se u ovom članu jasno navede za koji dodatni period i pod kojim uslovima će se pojedinačna dozvola produžiti. Trenutna formulacija ostavlja prostora da se pojedinačna dozvola ne produži, pa sve do produženja od maksimalno 10 godina. Smatramo da ovakva formulacija dovodi do nesigurnosti i onemogućava planiranje povrata investicija za ukupan period važenja dozvole.

U tom smislu predlažemo da član 4 glasi:

Pojedinačna dozvola se izdaje na period od 10 godina.

Nakon isteka perioda na koji je izdata pojedinačna dozvola, ista će se produžiti za 10 godina, u skladu sa članom 92. stav 2. Zakona.

Član 5

Članom 5 je definisan najmanji iznos jednokratne naknade koja se plaća prilikom izdavanja pojedinačne dozvole i to u iznosu od 17.500.000 EUR za svaki pojedinačni osnovni radio – frekvenčni blok određen Planom raspodele. U vezi predmetne cene želimo da istaknemo da ukupna cena koja prati ovu investiciju za operatora ne predstavlja samo cena frekvencija, već i obavezne investicije u obezbeđivanje pokrivenosti signalom kao i vreme na koje se licenca izdaje. Takođe, na finalnu cenu utiču i pravila javnog nadmetanja.

Član 7

Ovim članom su definisani uslovi u pogledu obezbeđivanja pokrivenosti određenog dela stanovništva i teritorije uslugom i kvalitetom usluge.

Stavom 2. ovog člana je predviđeno da je imalač pojedinačne dozvole, izdate u skladu sa Zakonom, dužan da u roku od 4 meseca od izdavanja pojedinačne dozvole započne komercijalno pružanje mobilne širokopojasne usluge.

Smatramo da je ovde neophodno da bude jasno definisano šta se smatra pod mobilnom širokopojasnom uslugom. Da li se ovde smatraju samo usluge koje se pružaju na osnovu IMT-2000 i IMT – Advanced sistema (3G i 4G).

Dalje u ovom stavu predviđeno je da je postojeći operator dužan da obezbedi pokrivenost teritorije i stanovništva mobilnom širokopojasnom uslugom i to:

- U roku od tri godine od dana izdavanja pojedinačne dozvole dužan je da obezbedi dostupnost usluga na 50% teritorije Srbije, od čega obavezno u 25% naseljenih mesta Pčinjskog, Jablaničkog, Raškog, Pirotskog i Zlatiborskog okruga. U vezi ove obaveze neophodno je jasno definisati šta predstavljaju **naseljena mesta** i po kojim kriterijumima i da li postoji neka granica broja stanovnika u naseljenim mestima.
- U roku od 5 godina od dana izdavanja pojedinačne dozvole na 95% teritorije Republike

Srbije.

Smatramo da ovaj uslov nije realan i da je neophodno da bude brisan. Naime, teritorija Srbije ima velike površine koje su potpuno nenaseljene i koje zauzimaju više od 5% teritorije Srbije. Ukoliko bi za sve ove teritorije morala da se obezbedi dosupnost mobilne širokopojasne usluge to bi zahtevalo značajno ulaganje u infrastrukturu koje bi dovelo u pitanje isplativost kupovine predmetnog spektra.

Kao dobar pokazetelj mogućnosti realizacije ovog uslova se mogu uzeti podaci iz RATEL-ovog pregleda tržišta telekomunikacija za 2014. godinu gde su navedeni procenti pokrivenosti teritorije 2G signalom svih operatora. Po tim podacima je Telenor (Mobi 63 ranije) za 19 godina od početka izgradnje mreže pokrio 91,75% teritorije, Telekom Srbija za 18 godina od početka izgradnje mreže pokrio 89,75% teritorije Srbije 2G signalom, dok je Vip mobile 8 godina nakon početka izgradnje mreže obezedio pokrivenost za 84,50% teritorije Srbije 2G signalom. Na osnovu navedenih podataka jasno je da 95% pokrivenosti teritorije Srbije 3G i 4G signalom nije moguće u roku od 5 godina, niti ekonomski isplativo.

U skladu sa svim navedenim predlažemo brisanje uslova pokrivenost teritorije mobilnom širokopojasnom uslugom u roku od 5 godina od dana izdavanja pojedinačne dozvole na 95% teritorije Republike Srbije.

Dalje u istom stavu ovog člana definisani su uslovi za novog operatora i to na sledeći način:

- U roku od tri godine od dana izdavanja pojedinačne dozvole dužan je da obezbedi dostupnost usluga za 25% stanovništva Republike Srbije;
- U roku od pet godine od dana izdavanja pojedinačne dozvole dužan je da obezbedi dostupnost usluga za 50% stanovništva Republike Srbije.

Smatramo da ovi uslovi nisu realni, tj da su postavljeni suviše blago. Ovakvim uslovima bi se eventualnom novom operatoru omogućilo da uz znatno niže investicije krene sa pružanjem usluge mobilne telefonije i to pokrivajući samo najatraktivnije regije Republike Srbije. U isto vreme bi se obezvredile dugogodišnje i značajno više investicije u izgradnju mobilne mreže postojećih operatora. Takođe ovako postavljeni uslovi nisu svrsishodni ni sa stanovišta krajnjih korisnika, a uvezvi u obzir činjenicu da bi se dodelile samo tri pojedinačne dozvole, narušio bi se trenutni odnos konkurenčije pošto bi na tržištu bila samo dva operatora koja bi na kvalitetan način sa dobrom pokrivenošću korisničke baze pružali uslugu mobilnog širokopojasnog interneta.

U skladu sa tim predlažemo izmenu ovih odredbi na sledeći način:

- *U roku od jedne godine od dana izdavanja pojedinačne dozvole dužan je da obezbedi dostupnost usluga za 25% stanovništva Republike Srbije;*
- *U roku od tri godine od dana izdavanja pojedinačne dozvole dužan je da obezbedi dostupnost usluga za 50% stanovništva Republike Srbije;*
- *U roku od pet godine od dana izdavanja pojedinačne dozvole dužan je da obezbedi dostupnost usluga za 75% stanovništva Republike Srbije.*

U vezi pitanja koja nisu obuhvaćena ovim Pravilnikom želimo da istaknemo važnost postupka i pravila postupka pod kojim će se održavati javno nadmetanje za dodelu predmetnih pojedinačnih dozvola. U tom smislu molimo Vas da se omogući učešće zainteresovanih strana u postupku izrade ovih pravila kroz transparentno organizovanu javnu raspravu.

Takođe, smatramo da je neophodno da jasno budu definisani uslovi za učešće u postupku izdavanja pojedinačnih dozvola. Pored postojećih operatora mobilne telefonije koji poseduju Licencu i pružaju usluge na teritoriji Republike Srbije za koje posedovanje Licence treba da bude jedini uslov za učešće, neophodno je da se postave jasni uslovi za eventualno učešće novih operatora u smislu usluga koje pružaju, broja korisnika i godišnjih prihoda.

Još jednom želimo da istaknemo važnost ovog Pravilnika i celokupnog postupka izdavanja pojedinačnih dozvola za predmetni spektar te izražavamo nadu da ćete naše komentare i sugestije uzeti u razmatranje.

Za sva dodatna pojašnjenja stojimo Vam na raspolaganju.

S poštovanjem,

Marko Jović
Vip mobile